

DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

Zorginspectie
Koning Albert II-laan 35 bus 31
1030 BRUSSEL
T 02 553 34 34
F 02 553 34 35
contact@zorginspectie.be

////////////////////////////////////
VRIJHEIDSBEPERKENDE MAATREGELEN IN BIJZONDERE JEUGDZORG
////////////////////////////////////

ORGANISATIE	
Naam	OOC De Luwte
Adres	Pastorijstraat 1A 8890 Moorslede
Telefoon	056/54 03 40
E-mail	XXXX

INRICHTENDE MACHT	
Naam	PROVINCIALAAT DER BROEDERS VAN LIEFDE
Juridische vorm	VZW
Adres	Stropstraat 119 9000 Gent
Telefoon	
E-mail	XXXX

INSPECTIEPUNT	
Naam	OOC De Luwte
Adres	Pastorijstraat 1A 8890 Moorslede

OPDRACHT	
Nummer	O-2017-MAPU-0345
Datum	01/06/2017
Inspecteur	XXXX

VERSLAG	
Nummer	V-2017-CHKN-0039
Datum	28/08/2017

INSPECTIEBEZOEK	
Onaangekondigd bezoek	op maandag 28 augustus van 10 u tot 16 u.
Reden:	Inspectie vrijheidsbeperkende maatregelen
Gesprekspartners:	XXXX, hoofdbegeleider XXXX, verantwoordelijke
	1 begeleidend personeelslid 7 jongeren

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Toezicht door Zorginspectie	4
1.1.1	Doelstellingen	4
1.1.2	Doelgroep	4
1.1.3	Kader.....	4
1.2	Inspectieproces	6
1.2.1	Vorbereiding	6
1.2.2	Plaatsbezoeken.....	6
1.2.3	Bronnen	6
1.2.4	Verslag	6
1.2.5	Beleidsrapport	6
1.3	Lijst met definities / Verklarende woordenlijst	6
2	Situering van de voorziening	9
2.1	erkenningsgegevens	9
2.2	Bezetting dag van de inspectie	9
2.3	Preventief Beleid	10
2.3.1	Agressiepreventiebeleid	10
2.3.1.1	Signaleringsplannen/crisisplannen/ time-outplannen	10
2.3.1.2	De-escalatie	11
2.3.2	Het verbeteren van ervaringen van de jongeren.....	13
2.3.2.1	Leefregels.....	13
2.3.2.2	Contact met de buitenwereld.....	14
2.3.3	Betrokkenheid van jongeren	14
2.3.4	Inscholing van nieuwe medewerkers	15
2.3.5	Opvang na incidenten.....	16
2.4	Afzondering en separatie	17
2.4.1	Beleid en Procedure.....	17
2.4.2	Toepassing in de praktijk	18
2.4.3	Infrastructuur van de afzonderingskamer	18
2.5	Fixatie	19
2.5.1	Beleid en Procedures	19
2.6	Verbeterbeleid	20
2.6.1	Verzamelen van informatie	20
2.6.1.1	Preventief klimaat.....	20
2.6.1.2	Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren	21
2.6.2	Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal.....	21
3	Conclusie	23

3.1 Sterke punten 23

3.2 Verbetermogelijkheden..... 23

.....

1 INLEIDING

1.1 TOEZICHT DOOR ZORGINSPECTIE

1.1.1 Doelstellingen

In uitvoering van de beleidsbrief van minister Vandeuren, waarin vermeld staat “Met betrekking tot vrijheidsberovende maatregelen zal een thematische inspectie opgezet worden in de verschillende betrokken sectoren.”, start Zorginspectie in 2017 met een thematische inspectieronde rond vrijheidsbeperkende maatregelen in de Bijzondere Jeugdzorg. In 2016 werd deze inspectie gestart in de ziekenhuizen, meer bepaald in de psychiatrische afdelingen voor kinderen en jongeren.

Waarom deze inspectieronde over vrijheidsbeperkende maatregelen (VBM)?

- Het is een thema waarrond een grote maatschappelijke bekommernis bestaat, met regelmatige belangstelling in de actualiteit.
- We willen samen met de sector de praktijk in kaart brengen, om te bekijken of en waar er verbeterpunten te vinden zijn en welke good practices inspirerend kunnen werken.
- Er is in Vlaanderen geen specifiek referentiekader over vrijheidsbeperkende maatregelen. We hopen dat onze bevindingen een input kunnen geven om verder na te denken over dergelijk kader.
- We willen input geven voor de opmaak van een sectoroverschrijdend referentiekader over dit onderwerp.

Doelstellingen van deze inspectieronde zijn:

- zicht krijgen op een belangrijk deelaspect van de kwaliteit van zorg,
- knelpunten kennen en objectiveren,
- de sector ondersteunen in zijn verbeterbeleid,
- het aantal vrijheidsbeperkende maatregelen doen dalen tot een strikt minimum,
- rapporteren aan de sector over de stand van zaken,
- rapporteren aan de burgers,
- input geven voor de opmaak van een referentiekader over het onderwerp vrijheidsbeperkende maatregelen in de bijzondere Jeugdzorg
- input geven voor de opmaak van een sectoroverschrijdend referentiekader over dit onderwerp.

1.1.2 Doelgroep

In de Bijzondere Jeugdzorg vindt deze inspectieronde plaats in alle afdelingen van de gemeenschapsinstellingen en in het Vlaams Detentiecentrum De Wijngaard; in de Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentra (OOOC's) en in de Proeftuinen.

1.1.3 Kader

Er is in Vlaanderen geen specifiek referentiekader voorhanden over vrijheidsbeperkende maatregelen in de Bijzondere Jeugdzorg.

Als achtergrond bij deze inspectieronde werden volgende wetgeving en richtlijnen gebruikt:

- BVR 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand, zoals gewijzigd
- Decreet betreffende de Rechtspositie van de Minderjarige in de Integrale Jeugdhulp
<http://wvg.vlaanderen.be/rechtspositie/02-algemeen/index.htm>

- NICE guideline, Violence and Agression: short-term management in mental health, health and community setting, mei 2015
www.nice.org.uk/guidance/ng10

Volgende uitgangspunten worden voorop gesteld:

- Afzondering en separatie mogen als maatregel enkel gehanteerd worden in geval van acuut en ernstig gevaar, voor de jongere zelf of voor anderen en in geval van materiaalvernietiging.
- De indicaties voor de afzondering en separatie dienen in detail genoteerd te worden in het dossier.
- Afzondering, separatie en fixatie worden niet toegepast bij kinderen jonger dan 12 jaar.
- Er wordt geen gebruik gemaakt van de combinatie van afzondering en fixatie.
- Notities in het dossier tonen de multidisciplinaire evaluatie aan na de afzondering of separatie.
- Notities in het dossier tonen aan dat er minstens om de 30 minuten verhoogd toezicht is op de jongere in afzondering of separatie.
- Notities in het dossier tonen aan dat er minstens om de 60 minuten persoonlijk contact is door binnen gaan van een medewerker bij de jongere in afzondering of separatie.

1.2 INSPECTIEPROCES

1.2.1 Voorbereiding

In een eerste fase werd een informatiemoment met alle voorzieningen en instellingen uit deze inspectieronde georganiseerd. In dit informatiemoment werden alle voorzieningen op de hoogte gebracht van gegevens die tijdens de inspectie worden opgevraagd die misschien niet bij elke medewerker van de afdeling gekend zijn. Zorginspectie vroeg aan de voorzieningen en instellingen om deze gegevens op voorhand klaar te houden. Een lijst met deze gegevens werd ter beschikking gesteld aan alle geïnspecteerde voorzieningen en instellingen.

1.2.2 Plaatsbezoeken

De inspecties ter plaatse zijn onaangekondigd; de keuze voor onaangekondigd inspecteren heeft als meerwaarde dat we beter zicht krijgen op de dagdagelijks geleverde zorg. We zijn daarbij niet enkel geïnteresseerd in vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen, maar ook in het preventief beleid en het verbeterbeleid dat gevoerd wordt.

1.2.3 Bronnen

De vaststellingen zijn gebaseerd op gesprekken met medewerkers en jongeren, op inzage in procedures en in dossiers, op inzage van cijfergegevens en vergaderverslagen.

1.2.4 Verslag

In het laatste hoofdstuk van dit verslag (Conclusie) wordt een overzicht gegeven van de sterke punten en de verbeterpunten in het beleid en de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen.

Het ontwerpverslag wordt per e-mail bezorgd aan de voorziening. Vervolgens is een periode van 14 kalenderdagen voorzien om opmerkingen en bedenkingen bij de bevindingen in het inspectieverslag via een gemotiveerde reactienota te formuleren. Op basis hiervan kan het ontwerpverslag aangepast worden.

In het kader van de actieve openbaarheid zal Zorginspectie alle inspectieverslagen publiceren op de website www.departementwvg.be. Dergelijke werkwijze bevordert de transparantie over inspectieresultaten en laat toe om de aandacht voor kwaliteit en veiligheid van zorg in de geïnspecteerde instellingen en voorzieningen te verlevendigen. We hopen dat de betreffende instellingen en voorzieningen hierdoor openlijker en actiever gaan communiceren over hun toezichtresultaten en bijhorende verbeteracties.

1.2.5 Beleidsrapport

Zorginspectie maakt een beleidsrapport op bij het afronden van de inspecties m.b.t. vrijheidsbeperkende maatregelen bij jongeren in de verschillende sectoren. In dit beleidsrapport worden de belangrijkste inspectievaststellingen gegroepeerd en besproken.

Dit rapport kan een rol spelen bij het uitwerken of herwerken van het referentiekader voor de betrokken sectoren, maar ook instellingen en voorzieningen én het beleid kunnen hiermee aan de slag.

1.3 LIJST MET DEFINITIES / VERKLARENDE WOORDENLIJST

- Vrijheidsbeperkende maatregelen zijn alle (therapeutische of opvoedkundige) maatregelen die een beperking van de keuzevrijheid en/of de bewegingsvrijheid van de jongere inhouden, inclusief beperkingen qua contact met de buitenwereld.

- Vrijheidsberovende maatregelen zijn alle therapeutische of opvoedkundige maatregelen die een beperking van de bewegingsvrijheid van de jongere inhouden. Vrijheidsberoving is het ontnemen van de vrijheid om te bewegen (een sterke ruimtelijke inperking van bewegingsvrijheid), bv. door opsluiting (bv. tijdens afzondering) of door het gebruik van fixatiemateriaal.
De begrippen vrijheidsberoving en vrijheidsbeperking onderscheiden zich van elkaar in graad of intensiteit, maar verschillen niet fundamenteel. Vrijheidsbeperking is breder omschreven en omvat alle vrijheidsberoving.
- Afzondering is het geheel van maatregelen dat genomen wordt om een jongere onder te brengen in een daartoe speciaal voorziene afzonderingskamer, al dan niet met fixatie, indien de fysische en psychische integriteit van deze persoon of anderen acuut gevaar loopt en er geen enkel ander therapeutisch of opvoedkundig alternatief beschikbaar is.
- Separatie is het geheel van maatregelen dat genomen wordt om een jongere te verwijderen van de openbare ruimte op een afdeling en onder te brengen in zijn kamer of in een aparte ruimte (maar niet de afzonderingskamer) met een afgesloten deur, indien de fysische en/of psychische integriteit van de persoon of anderen acuut gevaar loopt en er geen enkel ander therapeutisch of opvoedkundig alternatief beschikbaar is.
- Fixatie is elke handeling of gebruik van materiaal die de bewegingsvrijheid beperkt en niet gemakkelijk kan worden verwijderd.
 - Fysieke interventie: direct lichamelijk contact dat de bewegingsvrijheid van een persoon beperkt, verhindert of belemmert met als doel de fysieke en/of psychische integriteit van de persoon zelf of andere personen te vrijwaren. Het gaat over een interventie waarbij de persoon door meerdere hulpverleners op een deskundige (veilige en humane) wijze vastgehouden wordt om de bewegingsvrijheid sterk of volledig te beperken. Het kan gaan over het immobiliseren van de persoon (tot de zelfcontrole herwonnen is) of over op een fysiek gecontroleerde wijze de persoon (zich te laten) verplaatsen (bv. om uit de leefruimte te verwijderen of om naar de afzonderingskamer te brengen). Andere termen die worden gebruikt: manuele interventie, holding.
 - Mechanische fixatie is het aanwenden van mechanische hulpmiddelen, met uitzondering van ergonomische hulpmiddelen, bevestigd aan of in de directe omgeving van de jongere die de bewegingsvrijheid van de jongere beperken en die door de jongere zelf niet kunnen worden opgeheven of verwijderd.
 - Medicamenteuze fixatie (ook chemische fixatie genoemd) is het (acuut of chronisch) gebruik van neuroleptische, anxiolytische, sedatieve of hypnotische medicatie om het gedrag te controleren of te beheersen.
- Dwangmedicatie is het toedienen van medicatie (vb. kalmeringsmiddelen) zonder toestemming van de jongere.
- Dwangbehandeling is een behandeling die wordt toegepast op (1) een persoon die in staat is zijn toestemming te geven, maar dit weigert, of op (2) een persoon die niet in staat is toe te stemmen, maar zich tegen de behandeling verzet.
- In deze inspectieronde wordt time-out gedefinieerd als het geheel van maatregelen die genomen worden om voor een beperkte tijd een jongere te verwijderen van de openbare ruimte op een afdeling en onder te brengen in zijn kamer of in een aparte ruimte met niet-afgesloten deur.
- Afzonderingskamer = een specifiek ingerichte ruimte die gebruikt wordt voor het opsluiten van een jongere die een ernstig gevaar vormt voor zichzelf en/of anderen en met de bedoeling probleemgedrag te controleren.
- Time-out kamer = een specifieke ruimte met niet-afgesloten deur die gebruikt wordt om een jongere een beperkte tijd in onder te brengen.
- Een comfortroom is een prettig ingerichte kamer die op vrijwillige basis gebruikt kan worden door jongeren wanneer zij zich angstig, onrustig of boos voelen. Een comfortroom is geen alternatief voor afzondering maar een ruimte waar jongerentot rust kunnen komen en zich even af kunnen zonderen van de drukte van de afdeling.

- Een jongere is een persoon jonger dan 18 jaar of 21 jaar (indien vrijwillig verlengde hulpverlening werd aangevraagd).
- Een signaleringsplan of crisisplan of time-outplan is een hulpmiddel om in een vroeg stadium een dreigende (agressie)aanval te herkennen en te voorkomen. Het omschrijft wat de jongere, zijn omgeving en hulpverleners kunnen doen om een crisissituatie te voorkomen. De jongere leert m.b.v. zijn signalerings-, crisis- of time-outplan zijn gedrag onder controle te krijgen doordat hij vroeg herkenning krijgt van zijn waarschuwingssignalen. Dergelijk plan bevat minstens:
 - de concrete omschrijving van signalen of vroege voortekenen,
 - de mogelijke acties of stabiliserende maatregelen in de verschillende fasen,
 - wat de jongere of zijn omgeving kan doen,
 - wat hulpverleners kunnen doen.

2 SITUERING VAN DE VOORZIENING

2.1 ERKENNINGSGEGEVENS

Naam leefgroep	Opname-capaciteit leefgroep	Profiel/finaliteit leefgroep (indien aanwezig)	Minimum en maximum leeftijd jongeren
OOOC De Luwte	8	Oriëntatie, zowel schoolgaande als (tijdelijk) niet-schoolgaande jeugd	12-18

2.2 BEZETTING DAG VAN DE INSPECTIE

Aantal jongeren in residentiële begeleiding*	8
Aantal jongeren (jonger dan 18j) in residentiële begeleiding	8
Aantal < 12j	1
Aantal jongeren in residentiële begeleiding door beslissing van de jeugdrechter	6

* hier worden enkel de jongeren die residentieel begeleid worden vermeld, niet de ambulante begeleidingen. Op het moment van de inspectie zijn er eveneens drie ambulante begeleidingen.

2.3 PREVENTIEF BELEID

De beperking van vrijheidsberoving tot uitzonderlijke en kortdurende interventies is mogelijk wanneer er gekozen wordt voor een breder beleid van preventie van conflicten.

Agressie voorkomen en conflictpreventie kunnen op verschillende manieren en niveaus aandacht krijgen.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Inspraak van jongeren en hun context in de jeugdhulp is een belangrijk basisaspect voor kwaliteitsvolle hulpverlening: niet enkel de betrokkenheid bij de individuele behandeling, zoals bij het opstellen en evalueren van het handelingsplan/oriëntatieverslag, maar breder gezien ook de participatie op het beleidsniveau.
- Het verbeteren van de ervaringen van jongeren: de leefregels die gehanteerd worden, waaronder de mogelijkheden tot contact met buitenwereld, kunnen een effect hebben op het ontstaan en de preventie van conflicten. De aandacht voor ervaringen van jongeren is een belangrijke voorwaarde tot verbetering.
- De bestaffing en de infrastructuur kunnen het gebruik van alternatieven en de mogelijkheden qua de-escalatie beïnvloeden.
- Een aanbod van sessies agressiebeheersing, zelfcontrole en regulatievaardigheden voor jongeren en hun context.
- Er zijn studies in de gezondheidszorg die aantonen dat het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen een daling kan teweeg brengen in het aantal agressie-incidenten. Een signalerings-, crisis- of time-outplan is een hulpmiddel om in een vroeg stadium een dreigende escalatie te herkennen en te voorkomen. Het omschrijft wat de jongere, zijn omgeving en hulpverleners kunnen doen om een crisissituatie te voorkomen. De jongere leert m.b.v. zijn signalerings-, crisis- of time-outplan zijn gedrag onder controle te krijgen doordat hij vroeg herkenning krijgt van zijn waarschuwingssignalen.
- Een vormingsbeleid dat gericht is op preventie van conflict, agressiepreventie en de-escalatie, op het gebruik van alternatieven en op het veilig uitvoeren van interventies.
- De opvang na incidenten waarbij debriefing met alle betrokkenen en een herstelgesprek belangrijke facetten zijn.

2.3.1 Agressiepreventiebeleid

2.3.1.1 Signaleringsplannen/crisisplannen/ time-outplannen

Werkwijze

De voorziening/instelling werd bevraagd of ze gebruik maken van signalisatie-, crisis- of time-outplannen.

Deze signalisatie-, crisis- of time-outplannen dienen minstens de volgende 4 aspecten te bevatten:

- een concrete omschrijving van signalen of vroege voortekenen
- de mogelijke acties / stabiliserende maatregelen in verschillende fasen
- wat de jongere kan doen
- wat hulpverleners kunnen doen

Indien de voorziening werkt met dergelijke plannen werden 5 jongerendossiers ingekeken om het gebruik van signalerings-, crisis- of time-outplannen na te gaan.

De betreffende jongeren zijn bij voorkeur meer dan 1 maand opgenomen in de voorziening/instelling. (Indien de voorziening of instelling afspraken heeft betreffende de termijn waarin signalerings-, crisis- of time-outplannen worden opgemaakt, dan wordt die termijn genomen).

Indien de voorziening aangeeft niet te werken met signalisatie-, crisis- of time-outplannen met de vereiste elementen dan wordt aan de voorziening gevraagd hun werkwijze op vlak van preventie op individueel niveau verder toe te lichten.

Vaststellingen

'OOOC De Luwte' geeft in de bevraging aan geen systematisch gebruik te maken van signalerings-, crisis- of time-outplannen.

Toelichting:

Het gebeurt occasioneel dat er een signaleringsplan op maat wordt opgemaakt. Indien er gebruik gemaakt wordt van dergelijk plan dan staat dit uitgeschreven in het individueel dossier. Geen van de jongeren momenteel in begeleiding beschikt over dergelijk plan. Het gedrag van de jongeren wordt goed geobserveerd en besproken in de teamvergaderingen. Door telkens op maat elk gedrag te laten volgen door constructieve acties door de begeleiding probeert men escalatie te vermijden.

Werkt de voorziening met signalerings-, crisis- of time-outplannen die de 4 vooropgestelde elementen bevatten?	neen
--	------

2.3.1.2 De-escalatie

Werkwijze

De infrastructuur werd tijdens het afdelingsbezoek bekeken. Hierbij werd vooral aandacht geschonken aan over welke infrastructuur de voorziening beschikt om agressie te vermijden.

De bestaffing en de mogelijkheid om extra hulp in te roepen van collega's bij noodgevallen (24 u op 24 u) werd bevestigd. Verwacht wordt dat in noodgevallen binnen de 15 minuten ondersteuning kan geboden worden.

Er werd bevestigd of er in het ondersteuningsaanbod voor jongeren sessies worden georganiseerd over agressiebeheersing, zelfcontrole of regulatievaardigheden en of er in het ondersteuningsaanbod voor ouders van jongeren opvoedingsondersteuning voorzien is specifiek gericht naar omgaan met moeilijk gedrag, agressiepreventie en crisisinterventie.

Vaststellingen

De voorziening/instelling beschikt over volgende soorten jongerenkamers:

Aantal eenpersoonskamers	Aantal tweepersoonskamers	Aantal meerpersoonskamers (>2)
--------------------------	---------------------------	--------------------------------

10	0	0
----	---	---

's Nachts wordt een alarm geactiveerd dat aangaat wanneer de jongere zijn kamer verlaat vb. om naar het toilet te gaan (kamers hebben alle een lavabo maar geen toilet).

Daarnaast is volgende Infrastructuur voorhanden om de-escalatie mogelijk te maken: de eigen kamer, de leefruimte, de keuken, de ontspanningsruimte en de tuin (vrij toegankelijk buiten de activiteitenmomenten), Vanaf 17 u worden de pc- en de spelletjesruimte geopend en zijn deze ook vrij toegankelijk. Er is geen time-out ruimte aanwezig. Vooraan in het gebouw is er een bezoekersruimte aanwezig.

Overdag is ook de atelierruimte toegankelijk, een apart gebouw in de tuin Het atelier is toegankelijk met begeleiding, tijdens dagbesteding en voor jongeren die (tijdelijk) niet schoolgaand zijn. In het atelier hangt een boksbal, voor sommige jongeren ook gebruikt om escalaties van gedrag te vermijden.

Overdag (tijdens weekdays) zijn er continu twee begeleiders op dienst, naast het ondersteunend personeel (verantwoordelijke, hoofdbeleidster, contextbegeleiders, psycholoog).

De dagdienst (twee begeleiders) loopt tot 22 u, soms tot 22.30 u (afhankelijk van de bedtijd voor de jongeren)

's Nachts is er 1 personeelslid aanwezig op de afdeling (slapende nacht).

In het weekend (vanaf vrijdag 17 u) is er meestal slechts 1 begeleider aanwezig, tenzij er meer dan zes jongeren in de voorziening blijven of indien er probleemsituaties worden voorzien.

In geval van nood kan volgende extra hulp opgeroepen worden op de afdeling: overdag collega of aanwezigen van het begeleidingsteam, 's nachts en in het weekend: de telefonische permanentie (leden begeleidingsteam) die indien nodig kan ter plaatse komen (gebeurt uiterst zelden). In de permanentieregeling is niet bepaald in hoeveel tijd de permanentie ter plaatse moet zijn: in de eerste plaats is de verwachting dat men inhoudelijk ondersteunt, dat er kan geventileerd worden en dat het staflid kan beslissen om extra personeel en/of de politie op te roepen. De bevroagde begeleider geeft aan dat indien hulp noodzakelijk is, de politie kan verwittigd worden.

Besluit: extra hulp kan over 24 u beschikbaar zijn maar gedurende de nacht en in het weekend kan niet expliciet gegarandeerd worden dat dit binnen de 15 minuten gebeurt.

Kan een verpleegkundige ook continu opgeroepen worden? Neen

Binnen de moederorganisatie Sint Idesbald zijn verpleegkundigen werkzaam. Er is echter nog nooit een verpleegkundige opgeroepen. Er zijn daarover ook geen afspraken gemaakt.

In het ondersteuningsaanbod zijn sessies zelfcontrole / regulatievaardigheden / agressiebeheersing voorzien voor jongeren: er zijn begeleiders die zelf de opleiding 'Rots en Water' volgden maar tot nog toe wordt dit niet georganiseerd binnen het OIOC. Indien het tijdens een begeleiding wenselijk wordt geacht, wordt een jongere geadviseerd om een externe training 'Rots en Water' te volgen. Dit gebeurt vrij regelmatig. Op het moment van de inspectie waren er verschillende jongeren die deze opleiding hadden gevolgd.

In het behandel aanbod zijn geen sessies opvoedingsondersteuning voor ouders van jongeren over omgaan met moeilijk gedrag / agressiepreventie / de-escalatie voorzien: er zou eveneens een externe vorming kunnen voorgesteld worden, dit gebeurt in de praktijk veel minder dan voor de jongeren in begeleiding.

2.3.2 Het verbeteren van ervaringen van de jongeren

2.3.2.1 Leefregels

Werkwijze

Tijdens de inspectie werden de leefregels bevraagd bij personeelsleden en jongeren en werden de infobrochures ingekeken.

- Welke leefregels zijn er die invloed hebben op de vrijheid van jongeren ?
- Welke informatie krijgen de jongeren en hun ouders over de leefregels?
- Welke controles gebeuren er?
- Zijn er procedures opgemaakt voor de verschillende controles die er gebeuren?

Vaststellingen

Er zijn algemeen geldende leefregels en leefregels op maat van de jongeren.

De algemeen geldende leefregels worden schriftelijk toegelicht in een infobrochure.

Volgende (vrijheidsbeperkende) leefregels zijn van toepassing:

- Verplichte kamermomenten (met open deur)
- Beperkende regels i.v.m. bezoek op eigen kamer

In de vakantieperiodes zijn er twee verplichte kamermomenten: net na de middag en na het avondeten. Tijdens het verplicht kamermoment mag enkel de kamer verlaten worden voor een douchemoment. De jongeren geven in het gesprek aan die kamermomenten saai en onnodig te vinden. De begeleiders vinden ze belangrijk als rustmoment voor de jongeren en tijdens deze momenten kunnen zij dossierwerk uitvoeren. De jongeren mogen nooit bij elkaar op de kamer.

Volgende controles gebeuren op de afdeling:

- drugscreening

De voorziening geeft aan enkel drugscreening te doen, dit wordt ook vermeld in de brochure voor jongeren en ouders. De informatie hierover in de ouderbrochure is iets uitgebreider dan in de brochure voor jongeren.

Voor alle controles die gebeuren zijn procedures opgemaakt.

Alle leefregels zijn schriftelijk beschreven.

Aantal bevraagde jongeren	7
Aantal jongeren die aangeven dat de leefregels duidelijk zijn	7

Aan de jongeren werd gevraagd wat er gebeurt als je verplichte groepsmomenten, therapie,... niet wil volgen. Volgende antwoorden werden gegeven: dit kan, dit wordt dan vervangen door een kamermoment.

2.3.2.2 Contact met de buitenwereld

Werkwijze

Jongeren werden tijdens de inspectie bevestigd over de mogelijkheden die er zijn qua contact met de buitenwereld. Daarnaast werden de onthaalbrochure en het document met de leefregels opgevraagd. Indien niet alle informatie hierin werd teruggevonden werden medewerkers hierrond bevestigd.

Vaststellingen

Contact met de buitenwereld is mogelijk op volgende manieren:

- Bezoek: volgens de bevestigde begeleider zijn er geen vaste bezoekmomenten dit gebeurt op maat en dient vooraf afgesproken te worden. In de infobrochure lezen we: 'bezoek in de week bij voorkeur tussen 17 u en 21 u en tijdens het weekend tussen 10.30 u en 12 u en na 17 u. Indien bezoek niet lukt binnen deze uren zoeken we naar een oplossing'. Vrienden komen in principe niet op bezoek, hiervoor kunnen de vrije momenten van de jongeren worden gebruikt.
- Telefonisch contact: elke jongere krijgt wekelijks twee belmomenten met de vaste telefoon van de leefgroep. Indien men in het weekend in het OOC blijft kan een extra belmoment ingelast worden. Deze momenten kunnen gebruikt worden om de context op te bellen. Het nummer wordt ingetoetst door de begeleider, er is geen auditieve controle tijdens het gesprek. Indien de jongere beschikt over een eigen GSM kan deze naar eigen believen worden gebruikt (in het schooljaar dient de GSM om 22 u worden afgegeven).
- Post: wordt zonder controles overhandigd aan de jongeren
- Contact via mail: er zijn pc's beschikbaar en er zijn in de vakantie twee en in het schooljaar één Wifi moment per dag. Skype kan gebruikt worden, de Webcam op de vaste pc's is uitgezet.
- Uitgangsmogelijkheden: op maat kan met het bezoek buitenshuis worden gegaan. Vanaf 14 jaar krijgt men vaste vrije momenten die opgebouwd worden gedurende het verblijf. Voor jongeren jonger dan 14 jaar kunnen onder begeleiding afspraken worden gemaakt (vb. zwemmen met vriendje; de begeleiding blijft in de cafetaria aanwezig).

Besluit:

Er is dagelijks contact met de buitenwereld mogelijk.

Aantal bevestigde jongeren	7
Aantal jongeren die aangeven dat er dagelijks contactmogelijkheden met hun context zijn	7

2.3.3 Betrokkenheid van jongeren

Werkwijze

De organisatie werd bevestigd over de manieren waarop jongeren betrokken worden bij beleidsmatige aspecten van de hulpverlening.

Jongeren werd gevraagd of ze een handelings – of begeleidingsplan hebben, of ze uitgenodigd worden op een multidisciplinaire bespreking van hun begeleidingsplan en of hun ouders hierop uitgenodigd worden.

Vaststellingen

Jongeren worden beleidsmatig betrokken:

- jongerenparticipatie op afdelingsniveau (bv. inspraak in afdelingsregels)
- tevredenheidsmetingen

Elke week is er bewonersraad met inspraakmogelijkheden voor de jongeren. Leefregels kunnen hierbij in vraag worden gesteld. Jongeren geven tijdens de bevraging aan dit te ervaren als echte inspraak: ze kunnen voorbeelden geven van leefregels die op hun aangeven zijn gewijzigd.

Na elke opname wordt een tevredenheidsmeting afgenomen van de jongere en de ouders. Deze metingen worden jaarlijks gebundeld (de resultaten zijn neergeschreven in het jaarverslag). Volgens de verantwoordelijke en de hoofdbegeleider leidt dit ook tot verbeterpunten.

Uit de bevraging komt naar voor dat jongeren vooral informeel worden betrokken in hun individueel traject: Jongeren geven aan weinig betrokken te zijn bij officiële momenten in hun traject: ze worden niet systematisch uitgenodigd op de officiële gesprekken. Ze worden hierover wel geïnformeerd volgens de begeleiding. De bevroegde jongeren zijn niet vertrouwd met de term 'oriënteringsverslag'. Ze zeggen dat ze wel geïnformeerd worden als er ' officiële' gesprekken worden gevoerd maar weten weinig over het doel en de inhoud van deze gesprekken. De meeste bevroegde jongeren weten niet of hun ouders worden uitgenodigd op deze 'officiële' gesprekken. Slechts 1 van de bevroegde jongeren zegt dat zij en haar ouders konden aansluiten maar ervoor kozen om het niet te doen.

In de infobrochure worden ze wel geïnformeerd over de vergadermomenten die plaatsvinden: tweewekelijks komen de IB, de verantwoordelijke, de contextbegeleider en de psycholoog samen om de situatie van de jongere te bespreken. Op het einde van het verblijf worden ouders, consulent en jongeren uitgenodigd om het geformuleerde advies te bespreken. Het is niet duidelijk of de bevroegde jongeren hierover nog geen weet hadden omdat ze nog volop in het traject zitten.

Aantal bevroegde jongeren	7
Aantal jongeren die aangeven dat ze een oriëntatieverslag hebben	1
Aantal jongeren die aanwezig waren op een bespreking oriëntatieverslag	0
Aantal jongeren van wie een ouder/context aanwezig was op een bespreking oriëntatieverslag	0

2.3.4 Inscholing van nieuwe medewerkers

Werkwijze

Het inscholingsprogramma voor nieuwe medewerkers werd opgevraagd tijdens de inspectie. Er werd gevraagd hoeveel maal per jaar er een inscholingsprogramma georganiseerd wordt.

Er werd in dit programma bekeken of er tijdens de inscholing tijd werd besteed aan vorming over:

- Agressiepreventie of de-escalatie
- Signalerings-, crisis- of time-outplannen
- Het inoefenen van afzonderingstechnieken (indien van toepassing)

Vaststellingen

Een nieuw personeelslid krijgt een peter/meter toegewezen. Samen met de nieuwe medewerker doorlopen ze alle taken uit de checklist voor nieuwe medewerkers. Dit is een algemene checklist van toepassing voor heel

Sint Idesbald (waarvan De Luwte een afdeling is). Iedere nieuwe medewerker van Sint Idesbald wordt ook verwacht binnen het eerste werkjaar een aantal interne bijscholingen te volgen. In deze bijscholingen zit onder andere het thema agressiebeleid, crisisontwikkelingsmodel en time-out, nazorg en LSCI en herstel. Dit werd georganiseerd op dinsdag 9 mei 2017. Eén medewerker van het OOC sloot hierbij aan.

Het inscholingsprogramma bevat	
Agressiepreventie/de-escalatie	Ja
Signalerings-, crisis- of time-outplannen	Neen
Afzonderingstechnieken inoefenen	NVT

2.3.5 Opvang na incidenten

Werkwijze

Er werd gevraagd aan de voorziening om cijfers die bijgehouden worden rond agressie-incidenten voor te leggen. Tijdens de inspectie werd bevestigd of er een debriefing/herstelgesprek gebeurt na agressie-incidenten en met wie dit gebeurt. Er werd nagevraagd of er een specifiek team/ een specifiek aanspreekpersoon voorzien is voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten.

Er werd een voorbeeld opgevraagd van een incidentanalyse met verslaggeving van een agressie-incident. Jongeren werden gevraagd of ze geïnformeerd waren over de maatregelen die bij ernstige agressie-incidenten worden genomen.

Vaststellingen

Medewerkers geven aan dat er na ernstige agressie-incidenten steeds een debriefing/herstelgesprek gebeurt:

- Binnen het team
- Met jongere zelf
- Met medejongeren
- Met context

Binnen het OOC staat het begeleidingsteam (verantwoordelijke, hoofdbegeleider, psycholoog, contextbegeleiders) zeer dicht bij de begeleiders op de werkvloer. Elk incident wordt besproken in het teamoverleg. De hoofdbegeleidster checkt ook telkens hoe de begeleider dit ervaren heeft en of extra ondersteuning noodzakelijk is.

Binnen Sint Idesbald (moederorganisatie) is er ook een checklijst 'personeelslid als slachtoffer van ongewenst grensoverschrijdend gedrag': registratie van feiten en nazorg. In de opvolging van de nazorg is voorzien dat er drie gesprekken doorgaan: één binnen de 72 u; één na twee weken, en het laatste gesprek tussen vier en zes weken. Bij het afronden van de registratie gaat de originele checklist naar de kwaliteitscoördinator.

Volgens de bevestigde begeleider is er altijd een gesprek met de jongere zelf en de medejongeren indien er sprake was van fysiek geweld of geweld tegen materiaal gericht. Ook de context wordt dan altijd op de hoogte gebracht.

Ook de jongeren bevestigen in het gesprek dat er altijd een gesprek is met de jongere zelf maar dat er ook oog is voor de groep. Volgens hen is er niet altijd een nagesprek maar de begeleiding checkt wel de gevoelens van de medejongeren na zo'n incident.

Er is geen specifiek team/ aanspreekpersoon voorzien voor psychologische opvang van medewerkers na ernstige incidenten Binnen het OOC worden geen agressie-incidenten geregistreerd. De registraties die met de checklijst worden geregistreerd in Sint Idesbald. Het OOC beschikt over geen gegevens hierover.

Aantal geregistreerde agressie-incidenten in 2016	Niet gekend
---	-------------

Aantal tussenkomsten van het opvangteam/ aanspreekpersoon na ernstige agressie-incidenten

NVT

Een incident-analyse met verslaggeving van een agressie-incident kon aangetoond worden.

Aantal bevroegde jongeren	7
Aantal jongeren die aangeven dat ze informatie kregen over de maatregelen bij agressie-incidenten	7

Bij ernstige agressie volgt in de regel een externe time out. Dit kan bij een zorgboer, in de moederorganisatie Sint Idesbald of in extremis in een gemeenschapsinstelling. In de infobrochure lezen we dat bij ernstige agressie de begeleiding meteen de politie kan verwittigen en wordt de consulent op de hoogte gebracht. Bij een ernstige overtreding van regels en afspraken kan gekozen worden voor een time-out. De procedure voor time out is neergeschreven in de visietekst afzondering en separatie.

2.4 AFZONDERING EN SEPARATIE

2.4.1 Beleid en Procedure

Werkwijze

De cijfers van 2016 m.b.t. afzondering en separatie werden opgevraagd (indien registratie). De procedure / visietekst voor afzondering en separatie werd opgevraagd en nagezien (indien er een procedure kan voorgelegd worden, *zoniet kan tijdens de inspectie nagevraagd worden of er mondelinge afspraken zijn rond afzondering en separatie en zo ja welke*).

Indien er wordt afgezonderd/ gesepareerd dan is een procedure of visietekst vereist die volgende vereiste elementen bevat:

- De definitie van afzondering en separatie (= minstens afgesloten deur van de kamer vernoemd)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Proportionaliteit: minst ingrijpende maatregel/graduele aanpak/gefaseerde manier
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
 - minstens om de 30 minuten toezicht op de jongere in afzondering of separatie.
 - minstens om de 60 minuten persoonlijk contact door binnen gaan van een medewerker bij de jongere in afzondering of separatie.
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier / register

Indien een procedure vereist is dient ook rekening gehouden te worden met volgende richtlijnen:

- Afzondering en separatie zijn niet toegestaan onder 12 jaar.
- De redenen voor afzondering en separatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Indien er afgezonderd of gesepareerd worden moeten jongeren en context hierover geïnformeerd worden. De infobrochure rond afzondering en separatie voor kinderen/jongeren en voor hun context werd opgevraagd.

Vaststellingen

Er werd de voorbije drie jaar geen enkele jongere van de ' OOOO De Luwte' afgezonderd of gesepareerd.

Er is geen afzonderingskamer(s) op de afdeling ' OOOO De Luwte'.

Er gebeuren geen separaties op kamers van jongeren.

Vermits er niet afgezonderd of gesepareerd wordt, zijn een procedure en informatiebrochure ook niet nodig.

2.4.2 Toepassing in de praktijk

Werkwijze

Indien er afzonderingen of separaties gebeuren dan werd nagegaan of ze in het register worden genoteerd:

De registers van een steekproef van jongeren in afzondering en separatie van het voorbije jaar werden gecontroleerd. Er werd nagegaan of de registraties minstens volgende gegevens bevat:

- identificatie jongere
- datum
- beginuur
- einduur
- reden van afzondering of separatie
- bewijs van afstemming of overleg (procedure voor afzondering)

Er werd gekeken naar de reden voor afzondering of separatie, de duur van de afzondering of separatie, de eventuele extra maatregelen en naar de notities over toezicht tijdens de afzondering of separatie.

Vaststellingen

Er wordt geen register bijgehouden over afzonderingen.

Er wordt geen register bijgehouden over separaties.

Dit is ook niet vereist omdat er in de voorziening niet gewerkt wordt met afzonderingen in een afzonderingskamer/separaties'.

De voorziening houdt wel de cijfers bij van externe time outs: in 2016 kregen 8 van 35 jongeren een externe time out opgelegd.

2.4.3 Infrastructuur van de afzonderingskamer

Werkwijze

Alle ruimtes die gebruikt worden voor afzondering en separatie werden gecontroleerd. Indien jongerenkamers ook gebruikt worden voor afzondering en separatie dienen ze ook te voldoen aan onderstaande veiligheidsrichtlijnen.

Volgende aspecten van de infrastructuur werden gecontroleerd:

- veiligheid inzake automutilatie / verhangings,
- rookdetectie,
- een beloproepsysteem dat steeds bereikbaar is (ook voor gefixeerde jongeren indien fixatie wordt toegepast),
- de mogelijkheid tot visueel toezicht,
- een (aan de doelgroep aangepaste) klok,
- voldoende privacy,
- daglicht.

Vaststellingen

Er is geen afzonderingsruimte of separatuieruimte

2.5 FIXATIE

2.5.1 Beleid en Procedures

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of en zo ja welke fixaties worden toegepast in de voorziening: mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie.

Indien de voorziening fixeert werden de cijfers van 2016 m.b.t. fixatie opgevraagd.

Indien de voorziening fixeert werd de procedure/visietekst voor fixatie opgevraagd tijdens de inspectie (indien geen fixaties gebruikt worden in de voorziening, is uiteraard geen procedure vereist).

Er werd nagegaan of deze procedure / visietekst alle vereiste elementen bevat:

- De definitie van fixatie (mechanische fixatie, fysieke interventie en medicamenteuze fixatie: indien toegepast)
- Zo weinig mogelijk
- Zo kort mogelijk
- Indicaties en tegenindicaties
- Alternatieven
- Eindverantwoordelijke
- Wie mag uitvoeren?
- Toezicht: frequentie en vorm
- Frequentie van evaluatie
- Welke notities in het dossier / register
- Indien medicamenteuze fixatie wordt toegepast: hoe gebeurt het (omschrijving geven)
 - Wordt de medicatie veilig bewaard
 - Registreert men als dit wordt toegediend
 - Gebeurt er regelmatig een evaluatie?
 - Wordt instemming van de jongere gevraagd (of bij toediening of bij opmaak van handelings- of signaleringsplan)

Er werd nagegaan of de procedure conform de richtlijnen is:

- De combinatie van mechanische fixatie en afzondering is niet toegelaten.
- Mechanische fixatie is niet toegestaan onder 12 jaar.

- De redenen voor fixatie volgens de procedure zijn beperkt tot acuut gevaar voor zichzelf of acuut gevaar voor anderen.

Vaststellingen

In de bevraging geeft men aan:

- Geen mechanische fixatie toe te passen
 - Enkel in combinatie met afzondering
- geen medicamenteuze fixatie toe te passen.
- Geen fysieke interventie toe te passen

De voorziening beschikt niet over fixatiemiddelen.

2.6 VERBETERBELEID

Registratiesystemen dienen als basis voor veiligheids- en kwaliteitsmonitoring.

Verder is het engagement van de verschillende bestuursniveaus belangrijk in de vermindering van het aantal vrijheidsbeperkende maatregelen.

2.6.1 Verzamelen van informatie

2.6.1.1 Preventief klimaat

Werkwijze

Er werd gevraagd over welke onderwerpen de voorbije 5 jaar evaluaties gebeurden:

- Leefregels van de afdelingen (we verwachten hier een globale evaluatie van alle leefregels)
- Ervaringen van jongeren, context en medewerkers
- Registraties van afzonderingen

De verslaggeving van deze evaluaties werd opgevraagd. Er werd nagekeken of de voorzieningen aan de slag zijn gegaan met deze evaluaties.

Vaststellingen

Er kon niet aangetoond worden dat de leefregels (de voorbije 5 jaar) geëvalueerd werden door:

- Medewerkers
- Jongeren
- Context

Een systematische evaluatie van alle leefregels gebeurt niet. Dit gebeurt op informele wijze door continu tijdens verschillende overlegmomenten de leefregels in vraag te stellen. Jongeren kunnen tijdens de wekelijkse bewonersvergaderingen de leefregels in vraag stellen Dit leidt in de praktijk vaak tot aanpassingen van de leefregels.

Er kon niet aangetoond dat de voorziening op een doordachte wijze omgaat met de resultaten van de evaluaties (gezien de evaluaties niet systematisch gebeuren).

Er gebeurde de laatste 5 jaar geen medewerkerstevredenheidsmeting op deze afdeling

Beschrijving: het peilen naar de tevredenheid van de medewerkers gebeurt via informele en formele gesprekken. Het voorbije jaar werd er voor iedere medewerker een gesprek gepland met de verantwoordelijke en de hoofdbegeleidster waarbij gepolst werd naar de tevredenheid/groeikansen, knelpunten/ frustraties. De resultaten van deze gesprekken werden niet gebundeld en geëvalueerd.

Er gebeurde de voorbije 5 jaar een jongerentevredenheidsmeting op deze afdeling.

Beschrijving: *er gebeurt jaarlijks een tevredenheidsmeting van alle jongeren. Dit gebeurt via een vragenlijst die wordt afgenomen bij het verlaten van de voorziening. Jaarlijks worden de resultaten gebundeld en geëvalueerd door de verantwoordelijke. De resultaten worden voorgesteld in het teamoverleg.*

Er gebeurde de laatste 5 jaar een tevredenheidsmeting bij de context op deze afdeling.

Beschrijving: *er gebeurt eveneens jaarlijks een tevredenheidsmeting van alle ouders van jongeren die de voorziening verlieten dat jaar. De werkwijze is identiek als de tevredenheidsbevraging bij de jongeren.*

2.6.1.2 Agressie-incidenten, afzonderen, separeren en fixeren

Werkwijze

Er werd aan de voorziening gevraagd of agressie-incidenten worden geregistreerd. De cijfergegevens van de registraties hiervan werden opgevraagd.

Indien de voorziening afzondert, separeert of fixeert dan worden de cijfergegevens van de registraties opgevraagd.

Vaststellingen

Agressie-incidenten worden in de afdeling geregistreerd en doorgegeven aan de kwaliteitscoördinator. Er zijn geen cijfers beschikbaar op het niveau van het OOC.

Interventies van de politie ingevolge agressie-incidenten worden geregistreerd. Op de checklijst moet wel aangeduid worden of er politieinterventie is gebeurd maar deze cijfers zijn niet beschikbaar.

Vermits er geen afzonderingen, separaties of fixaties zijn, is registratie niet van toepassing.

Gezien het OOC een autonome werking heeft binnen de moederorganisatie Sint Idesbald is het aan te raden registraties van agressieincidenten, politie-interventies,... bij te houden en te analyseren op het niveau van het OOC.

2.6.2 Analyse en bespreking van het beschikbaar materiaal

Werkwijze

Tijdens de inspectie werd verslaggeving opgevraagd over de bespreking van de beschikbare analyserapporten op de verschillende beleidsniveaus (afdeling, directie, Raad van Bestuur):

- Cijfers rond agressie-incidenten
- Cijfers over politie-interventies ingevolge agressie-incidenten
- Cijfers rond afzondering/separatie

- Cijfers over fixaties (inclusief fysieke interventie)

Vaststellingen

Er kon niet aangetoond worden dat er in 2016 een analyserapport werd gemaakt over agressie-incidenten.

De cijfers worden wel verzameld op het niveau van de moederorganisatie Sint Idesbald maar het betreft geen analyserapport. Er zijn geen aparte cijfergegevens beschikbaar voor het OOC waardoor ze dus ook niet kunnen besproken worden op de verschillende niveaus.

3 CONCLUSIE

3.1 STERKE PUNTEN

Preventief beleid

- De infrastructuur biedt ruime mogelijkheden voor time-out en alternatieven van vrijheidsbeperkende maatregelen.
- Jongeren worden erg goed geïnformeerd over de leefregels.
- Er zijn weinig algemene leefregels, er is veel vrijheid in de leefregels.
- Er zijn ruime mogelijkheden voor contact met de buitenwereld.
- Inscholing met veel aandacht voor conflictpreventie (agressiepreventie, de-escalatie, veiligheid, ...).
- Er gebeurt systematische debriefing met jongeren, medewerkers, mede-jongeren.
- Er gebeuren regelmatig tevredenheidsmetingen bij jongeren.
- Er gebeuren regelmatig tevredenheidsmetingen bij de context.

Afzonderings- en separatiebeleid

- Er wordt een beleid gevoerd zonder afzonderingen en separaties

Fixatiebeleid

- Er wordt een beleid gevoerd waar geen mechanische fixatie wordt toegepast.

3.2 VERBETERMOGELIJKHEDEN

De voorziening of instelling dient onderstaande aspecten van het beleid inzake vrijheidsbeperkende maatregelen op te nemen in het verbeterbeleid.

Preventief beleid

- Het (meer gestructureerd) gebruik maken van signalerings-, crisis- of time-outplannen op alle afdelingen).
- Er is onvoldoende extra hulp mogelijk bij noodgevallen 's nachts: gedurende de nacht en in het weekend is het mogelijk dat extra hulp niet binnen de 15 min beschikbaar is.
- Momenteel is het onduidelijk of er een specifieke psychologische opvang van medewerkers voorzien is na ernstige incidenten.
- Het verhogen van betrokkenheid van de jongeren bij de hulpverlening: uit de bevraging bleek dat de jongeren weinig formeel betrokken worden in hun traject.

Verbeterbeleid

- Relevante cijfers verzamelen, zodat een inhoudelijke analyse mogelijk wordt (Vb: cijfers time out, soorten agressieincidenten, politieinterventies) *ook op het niveau van het OOC.*
- De cijfergegevens over vrijheidsbeperkende maatregelen van het OOC bespreken op de drie beleidsniveaus, afdeling, directiecomité en Raad van Bestuur.

- Jaarlijkse systematische evaluatie van leefregels door alle betrokkenen medewerkers / jongeren / context.
- Meer gebruik maken van de beschikbare cijfers ter evaluatie van het gevoerde beleid (cijfers agressie-incidenten die voor Sint Idesbald worden geregistreerd).